

Nina Chalupová*
Univerzita v Novom Sade
Filozofická fakulta
Oddelenie slovakistiky
ninalhalupa@gmail.com

УДК 811.162.4'373.7:811.163.41'373.7
<https://doi.org/10.18485/slavistika.2025.29.2.5>
Оригинални научни рад
примљен 8. 9. 2025.
прихваћен за штампу 15. 12. 2025.

SYMBOLIKA SOMÁRA (OSLA), SOMARICE (OSLICE) A SOMÁRIKA (OSLÍKA) A ANALÝZA ZOONYMICKÝCH FRAZÉM V SLOVENČINE A SRBČINE**

V príspevku sa zaoberáme symbolikou somára, somarice a somárika a interpretujeme frazémy v slovenčine a srbčine, ktoré súvisia s týmto zvierat'om. Analizujeme tie, ktoré významovo korešpondujú s jeho symbolikou a pomocou ktorých zisťujeme, ako sa vníma. Cieľom je aj zistiť o prejavovaní symboliky osla, oslice i oslíka vo frazeológii. V rámci výskumu pozornosť venujeme i informáciám, ktoré súvisia so symbolmi, symbolikou a stereotypmi. Vychádzame z monografií Nataše Vulovičovej (2015), Ivany Vidovičovej Boltovej (2011), zo *Slovníka cudzích slov* atď. Na základe slovenských a srbských frazém spolu zisťujeme, že sa somár vníma prevažne negatívne a somárik iba negatívne. Lexéma samice sa neprejavuje v slovníkových frazémach. Symbolika osla súvisiaca s hlúposťou sa odráža v slovenskej i srbskej zoonymickej frazeológii. Somár symbolizuje i tvrdohlavosť, čo sa odzrkadľuje iba v srbčine. Symbolika oslíka súvisiaca s ponížením, sa prejavuje tiež v srbskom jazyku.

Kľúčové slová: symboly, symbolika, domáce zvierata, stereotypy, slovenské i srbské zoonymické frazémy.

In the contribution, we examine the symbolism of the male donkey, female donkey, and baby donkey and interpret Slovak and Serbian phrasemes related to this animal. We analyse those that correspond in meaning to its symbolism and which reveal how the donkey is perceived. Another goal is to investigate the manifestation of the symbolism of the jackass, jenny, and foal in phraseology. The research focuses particularly on information related to symbols, symbolism, and stereotypes. We draw on the monographs by Nataša Vulović (2015), Ivana Vidović Bolt (2011), the dictionary *Slovník cudzích slov* [A Dictionary of Foreign Words], etc. Based on both Slovak and Serbian phrasemes, we find that a jack is perceived mostly negatively while a foal bears only negative connotations. The lexeme *jenny* does not appear in standard phrasemes. The symbolism of the jackass related to stupidity is reflected in both Slovak and Serbian zoonymic phraseology. The donkey as a symbol of stubbornness is featured in Serbian exclusively. Finally, the symbolism of the foal, associated with humiliation, is reflected in Serbian zoonymic phraseology.

Keywords: symbols, symbolism, domestic animal, stereotypes, Slovak and Serbian zoonymic phrasemes.

* <https://orcid.org/0009-0004-9329-9669>

** Príspevok bol vypracovaný pod vedením prof. Dr. Jasny Uhlárikovej na doktorandskom štúdiu Jazyk a literatúra na Filozofickej fakulte Univerzity v Novom Sade.

1. Predmetom príspevku je symbolika somára (osla), ale aj somarice (oslice) a somárika (oslíka), čiže do úvahy budeme brať nielen samca, ale aj samicu i mláďa tohto domáceho zvierat'a. Zaoberáme sa i sémantickou analýzou vybraných slovníkových slovenských a srbských zoonymických frazém súvisiacich s týmto zvierat'om. Do analýzy sú zaradené tie frazémy, ktoré významovo korešpondujú so symbolikou zvierat'a. Na základe frazém možno zistiť, ako sa zvierat'a vníma. Berieme do ohľadu spolu slovenské a srbské frazémy. Ďalším cieľom výskumu je zistiť o reflexii symboliky somára, somarice a somárika v slovenskej a srbskej zoonymickej frazeológii, čo budeme sledovať vo výsledku.¹

Vo frazeologickej sémantike predstavujú predmet skúmania najmä symboly. Symbol vznikol ako výsledok ľudskej potreby k symbolizácii. Je predmetom skúmania lingvokulturologie, semiotiky, psychológie, potom filozofie, mýtopoetiky, kulturologie, ale aj iných disciplín (Вуловић 2015: 128). Možno ho vnímať ako objekt, ktorý v sebe nesie aj význam. O niektorých symboloch možno hovoriť, že sú univerzálne, kým niektoré môžu byť aj národné (ľudovo-poetické symboly a pod.) (Вуловић 2015: 129).

Podľa *Slovníka cudzích slov* (ďalej SCS) má termín „symbol“ tieto tri významy: 1. konkrétny predmet, ktorým sa označuje nejaký abstraktný pojem; výtv. charakteristika estetického obrazu, ktorá tomu istému dáva zmysel, 2. dohodnutá značka alebo znamenie pre niečo (často medzinárodné); kyb. prvok ľubovoľnej abstraktnej abecedy, znak; biol. na označenie pohlavia; stenogr. vyznačenie jedného či viacerých písmen jedným znakom, 3. znak (krajiny, štátu či mesta) (SCS: 915).

Keďže sa v príspevku zaoberáme „symbolikou“, uvádzame i jej tri vymedzenia: 1. symbolický význam; vyjadrovanie pomocou symbolov či symbolizovanie, symbolizmus, 2. cirk. v kresťanskej teológii úvodom do kníh symbolickej teológie; náuka o kresťanských vyznaniach, 3. odb. veda o symboloch i ich používaní; spôsob používania symbolov (SCS: 915).

Pre tento výskum je podstatný prvý význam termínu „symbol“ a prvé vymedzenie „symboliky“.

1 V našich predchádzajúcich príspevkoch o zoonymickej frazeológii (Chalupová 2022, 2023) sme zhrnuli, že sa domácim zvieratám pripisujú prevažne negatívne vlastnosti a to berúc do úvahy tieto zvieratá spolu. Poukázali sme na niektoré výnimky a sústredili sme sa i na zvieratá, o ktorých sa v literatúre o symbolike nepíše. V tejto práci, na rozdiel od predchádzajúcich príspevkov (Chalupová 2022, 2023), zooapelatíva s preneseným, najčastejšie expresívnym alebo pejoratívnym významom (napr. *мазарац* (PCJ: 650) sa vzťahuje na obmedzeného či hlúpeho človeka, hlupáka) nie sú predmetom analýzy, preto neuvádzame takéto príklady. Analyzovaná vzorka bola rozšírená o ďalšie frazémy zo slovníkov Matice srbskej i Matice chorvátskej a Srbskej akadémie vied i umení. Sústreďujeme sa na vnímanie takého zvierat'a, o ktorom sa hovorí i v literatúre, ktorá súvisí so symbolikou zvierat. Percepciu samca, samice a mláďat'a skúmame osobitne. Zaujímá nás, ako sa zvierat'a vníma týmto spôsobom a po uvedení zmenách v porovnaní s predchádzajúcimi výskumami (Chalupová 2022, 2023).

V lingvistike je vnímanie symbolu ako znaku dôležité, avšak rozdiel medzi nimi je ten, že symbol slúži nielen na určovanie, ukazovanie, ale i na spájanie odlišných percepcií reality do celku a to v procese sémantickej činnosti v kultúrach (Вуловић 2015: 129). Vlastnosti obraznosti, ktorá patrí symbolom či frazémam s lexémami, ktoré majú symbolickú kapacitu, venujeme tiež pozornosť. V obrazných frazémach je zahrnutá informácia o prepájaní jazyka i kultúry (Вуловић 2015: 129).

V práci sa zaoberáme tým, ako sa toto zviera vníma v zoonymickej frazeológii, a preto sa sústreďujeme i na stereotypy, ktoré majú ľudia o ňom. Na základe spolužitia človeka a zvierat, najmä domácich, možno hovoriť o rozvoji stereotypov, ktoré sú motivované prevažne negatívne (Vidović Bolt 2011: 20). Zvieratám sa na základe ich výzoru, správania či funkcií, t. j. skutočných vlastností, pripisujú ľudské vlastností (napr. hlúpy, tvrdohlavý)² alebo konotácie.

2. Somár (osol), somarica (oslica) a somárik (oslík)³

Somár domáci (lat. *Equus asinus africanus f. asinus L.*) či osol je zviera z čeľade koňovitých (Equidae) (Botík, Slavkovský 1995: 183). Toto zviera je „[...] využívané hlavne na nosenie nákladov [...]“ (SSSJ⁴. O–Pn: 648), ako aj „[...] na jazdu al. do záprahu [...]“ (KSSJ⁵: 684).

Chápanie, podľa ktorého je toto zviera vnímané ako koncept podriadenosti a nehy, je v protiklade s vnímaním, podľa ktorého predstavuje hlúposť, lenivosť, ako aj tvrdohlavosť a neovládateľnú ohnivú bytosť (Biderman 2018: 218). O prorockom somárovi Balaamovom na základe Biblie možno zistiť, že spozná Božiu vôľu a to skôr ako človek (Biderman 2018: 218).

Na rozdiel od osla, jeho samica je symbolom poznania a transferu poznatkov (Gerbran, Ševalije 2013: 530). Tiež je i symbolom pokory (Gerbran, Ševalije 2013: 531). Keď ide o kresťanský kontext, čiže Bibliu, v nej sa zobrazuje a to hlavne s náklonnosťou (Gerbran, Ševalije 2013: 531). „[...] Samuel odrazi u potragu za izgubljenim magaricama, Bileama poučava magarica i upozorava ga na prisutnost Jahvinog anđela; bežeći pred Herodovim progonima Josip odvodi Mariju u Egipat na magaričinim leđima; pre stradanja Hrist pobeđnički ulazi u Jerusalem na leđima magarice“ (Gerbran, Ševalije 2013: 531).⁶

2 Ide o antropomorfizmus a o zoomorfizme možno hovoriť, keď sa ľudom pripisujú vlastnosti zvierat (Visković 2009: 50).

3 V zátvorkách uvádzame synonymá lexém, ktoré tiež používame pri pomenovaní zvierat, alebo sa vyskytli vo frazémach. V slovenskom a srbskom názve príspevku tiež uvádzame v zátvorkách synonymá zooapelatív. Deminutíva či hypokoristiká v zátvorkách neuvádzame (napr. *магаренце*).

4 *Slovník súčasného slovenského jazyka*.

5 *Krátky slovník slovenského jazyka*.

6 „[...] Samuel odchádza hľadať stratené oslice, Balaáma pouča oslica a varuje ho pred prítomnosťou Jahveho anjela; utekajúc pred Herodesovými prenasledovaniami, Jozef odvádza Máriu

V súvislosti so somárikom či oslíkom možno hovoriť, že je symbolom poníženia (Gerbran, Ševalije 2013: 531).⁷

V pokračovaní príspevku interpretujeme 4 slovenské slovníkové frazémy (v troch frazémach sa vyskytuje lexéma *somár* a v jednej lexéma *osol*) a 6⁸ srbských frazém⁹ (v piatich frazémach sa vyskytuje lexéma *магарац*, v štyroch lexéma *мазапе* a v jednej frazéme lexémy *осал*, *осао* a *товар*), ktorými možno určiť, ako sa zviera percipuje. Napr. frazémy *robiť z komára somára* (Smiešková 1977: 228) (človek, ktorý bezvýznamnú vec predstavuje alebo podáva ako veľký problém a niečo zveličuje či preháňa) a *praviti (направити, створити) од комарца магараца* (Matešić 1982: 253) (človek, ktorý malú vec ukazuje ako niečo veľké a v niečom preháňa) sa do analýzy nezaraďujú, pretože v ich význame sa zveličovanie či preháňanie neprpisuje somárovi ako nositeľovi danej vlastnosti. Somár tu vystupuje len ako prostriedok intenzifikácie významu, ktorý zdôrazňuje nepomer medzi skutočným stavom veci a jej prezentáciou. V týchto frazémach ide o výrazové zdôraznenie rozdielu medzi bezvýznamným a veľkým, pričom význam „veľký problém“ v skutočnosti označuje záležitosť nepatrného významu.¹⁰

hlúpy (sprostý) ako somár (Spasić 1989: 30)

to je korunovaný somár (Habovštiaková, Krošláková 1996: 40)

злуп као магараца (Matešić 1982: 327)

Tieto slovenské frazémy sa vzťahujú na hlúpeho či nechápavého človeka, zatiaľ čo srbská frazéma označuje človeka veľmi hlúpeho alebo tupého.¹¹ Človek

do Egypta na chrbte oslice; pred utrpením Kristus víťazoslávne vchádza do Jeruzalema na chrbte oslice“ (Gerbran, Ševalije 2013: 531).

- 7 Keď ide o symboliku zvieraťa, podávame o nich tie informácie, ktoré sme našli v literatúre o symbolike. V bibliografických jednotkách sme sa nestretli so symbolikou, ktorá sa explicitne týka slovenskej a srbskej kultúry, a preto berieme do ohľadu tú, ktorá sa môže chápať univerzálnejšie. Analýzou kresťanskej symboliky sa zaoberáme, lebo sa Slováci i Srbi deklarujú najmä ako kresťania.
- 8 Variantnú podobu rovnakej frazémy (napr. *тврдоглав као магарац* (Matešić 1982: 327), *тврдоглав као мазапе* (Matešić 1982: 328)) počítame raz (Uhláriková 2016: 104), a tým spôsobom nemáme rovnaký počet lexém i frazém.
- 9 Frazémy v príspevku zapisujeme optimálnym spôsobom (Uhláriková 2016: 73).
- 10 Okrem frazém sa možno zaoberať i parémiami (prísloviami, porekadlami, pranostikami a pod.) (SSSJ. O–Pn: 854), avšak v tomto príspevku nie sú predmetom analýzy. Na ukážku uvádzame príklad parémie so žartovným podtónom *išiel posol, prišiel osol* (SSJ 2: 605; SSSJ. O–Pn: 648), ktorá sa vzťahuje na človeka, ktorý si nesplnil dajaké poslanie.
- 11 Keď ide o takéhoto človeka, na základe excerpovanej vzorky zisťujeme, že sa tak v slovenčine, ako aj v srbcine jedine porovnáva s mláďaťom kravy (<byt> *hlúpy (sprostý) ako teľa* (Habovštiaková, Krošláková 1996: 40; Smiešková 1977: 231; Spasić 1989: 30), *злуп као теле* (Spasić 1989: 30)).

interpretuje nezdolnosť somára ako hlúposť¹², zriedkavejšie ako neposlušnosť, aby nespochybnil svoju autoritu, ako aj aby zotrval v pestovaní už existujúcich stereotypov (Vidović Bolt 2014: 497).

бити вешт (знати, разумети се) [у нешто] као магарац (магаре) у кантар (кантару) (РСАНУ¹³ 9: 201)

Uvedenou srbskou frazémou sa opisuje človek, ktorý je úplne nevedomý o niečom alebo nič nevie. Negatívny význam tejto frazémy¹⁴ je vyjadrený pomocou irónie.

тврдоглав као магарац (Matešić 1982: 327)

тврдоглав као магаре (Matešić 1982: 328)

V srbskej zoonymickej frazeológii týmto spôsobom možno deskribovať veľmi tvrdohlavého či svojhlavého človeka.¹⁵

прасовај ани осол (SSJ¹⁶ 2: 604)

V slovenskej zoonymickej frazeológii sme zachytili frazému, ktorá je pozitívne zafarbená a vzťahuje sa na človeka, ktorý usilovne a bez odдыхu pracuje.

пасти (спасти, сићи, доћи) с (од) коња на магарца (осла, товара) (Оташевић 2012: 479)

Srbská frazéma opisuje človeka, ktorý sa dostal do horšej pozície alebo spel od lepšieho k horšiemu.

пристане [некому] ако сомáрови седло (Spasić 1984: 69)

пристаје [некоме] као магарцу (магарету) седло (Spasić 1984: 69, 1989: 110)

12 Tiež aj ako tvrdohlavosť (Vidović Bolt 2014: 497).

13 *Речник српскохрватског књижевног и народног језика.*

14 Ako aj frazém *пристане [некому] ако сомáрови седло* (Spasić 1984: 69) a *пристаје [некоме] као магарцу (магарету) седло* (Spasić 1984: 69, 1989: 110).

15 Takýto človek sa v slovenčine a srbčine porovnáva len s mulicou a dôkazom toho sú frazémy <byť> *тврдоглав* (*zaťatý*) *зановитý* ako (*ани*) *мулица* (SSSJ. M–N: 403) a *тврдоглав* као *мазга* (Spasić 1984: 42).

16 *Slovník slovenského jazyka.*

Evidujeme aj frazémy, ktorými sa hovorí o človeku, ktorému sa niečo vôbec nehodí.

правити (направити) [некого] магарцем (Matešić 1982: 327; PMCMX 3: 266)

Touto frazémou sa označuje človek, ktorý zaobchádza či zaobíde s niekým ako s hlupákom, potom podvádza či podvedie niekoho a vystavuje či vystaví niekoho smiechu.

3. Keď ide o somára (*osla*), na základe analýzy slovenských a srbských frazém spolu zisťujeme, že sa chápe ambivalentne (*hlúpy, pracovitý*), avšak prevažne negatívne. Z hore uvedenej škály symbolík tohto zvierat'a sa do zoonymickej frazeológie premietli dve. Koncept hlúposti sa výrazne reflektuje v zoonymickej frazeológii oboch jazykov – slovenského aj srbského (*hlúpy (sprostý) ako somár* (Spasić 1989: 30), *to je korunovaný somár* (Habovštiaková, Krošláková 1996: 40), *бити вешт (знати, разумети се) [у нешто] као магарац у кантар (кантары)* (РСАНУ 9: 201), *правити (направити) [некого] магарцем* (Matešić 1982: 327; PMCMX 3: 266)), kým koncept tvrdohlavosti sa potvrdil iba v srbcíne (*тврдоглав као магарац* (Matešić 1982: 327)). Zatiaľ čo symbolika prisudzuje oslovi lenivosť, frazéma *pracovať ani osol* (SSJ 2: 604) v slovenskej frazeológii naznačuje opačný význam, zdôrazňuje usilovnosť a vytrvalosť prostredníctvom práce.

V súvislosti so samicou somára si všímame, že nepredstavuje symbol hlúposti, ako je to v prípade osla, priam naopak – vyznačuje sa symbolikou poznania i transferu poznatkov. V slovenských a srbských slovníkoch sme sa nestretli s frazémami, v ktorých sa vyskytuje táto lexéma.¹⁷

Sémantickou analýzou frazém zisťujeme, že sa *somárik* či *oslík* chápe výlučne negatívne. Symbolický význam poníženia, ktorý sa vzťahuje na somárika, je prítomný v srbskom frazeologickom materiáli (*присутaje [некоме] као магарацету седло* (Spasić 1989: 110)).¹⁸

Citovaná literatúra

Biderman, Hans. Rečnik simbola. Beograd: Plato, 2018.

Botík, Ján, Peter Slavkovský. (red.) Encyklopédia ľudovej kultúry Slovenska. Kn. 2. 1. vyd. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1995.

17 Môže byť, že existujú frazémy s touto lexémou, ale nie sú zaznamenané v slovníkoch.

18 Výsledky ohľadom vnímania samca a mláďat'a skúmaného domáceho zvierat'a na základe slovenských i srbských frazém spolu sú podobné, ako aj v našich predchádzajúcich príspevkoch (Chalupová 2022, 2023), v ktorých sme brali do úvahy pripisovanie vlastností všetkým domácim zvieratám, čiže samec sa vníma prevažne negatívne a mláďa iba negatívne.

- Gerbran, Alen, Žan Ševalije. Rečnik simbola: mitovi, snovi, običaji, postupci, oblici, likovi, boje, brojevi. Novi Sad: Stylos art, IK Kiša, 2013.
- Chalupová, Nina. «Vyjadrovanie ľudských vlastností v slovenskej a srbskej zoonymickej frazeológii (na príklade frazém s lexémou pomenúvajúcou domáce zviera)». Zborník za jezike i književnosti Filozofskog fakulteta u Novom Sadu 12, 2022: 133–146.
- Chalupová, Nina. «Vyjadrovanie fyzických vlastností a vzhľadu človeka v slovenskej a srbskej zoonymickej frazeológii (na príklade frazém s lexémou pomenúvajúcou domáce zviera)». Slavistika 27/1, 2023: 170–179.
- Uhláriková, Jasna. Slovenská a srbská somatická frazeológia (nepublikovaná doktorská dizertácia). Nový Sad: Filozofická fakulta v Novom Sade, 2016.
- Vidović Bolt, Ivana. Životinjski svijet u hrvatskoj i poljskoj frazeologiji I. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2011.
- Vidović Bolt, Ivana. „Životinja kao (ne)inteligentan čovjekov prijatelj“. [In:] I. Vidović Bolt (red.) Životinje u frazeološkom ruhu. Zbornik radova s međunarodnoga znanstvenog skupa Animalistički frazemi u slavenskim jezicima održanog 21. i 22. III. 2014. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, FF-press, 2014, 489–500.
- Visković, Nikola. Kulturna zoologija: što je životinja čovjeku i što je čovjek životinji. Zagreb: Naklada Jesenski i Turk, 2009.
- Вуловић, Наташа. Српска фразеологија и религија: лингвокултуролошка истраживања. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2015.
- [Vulović, Nataša. Srpska frazeologija i religija: lingvokulturološka istraživanja. Beograd: Institut za srpski jezik SANU, 2015]

Zdroje

- Habovštiaková, Katarína, Ema Krošláková. Frazeologický slovník: člověk a příroda vo frazeológii. Bratislava: Veda, 1996.
- KSSJ: Krátky slovník slovenského jazyka (red. Ján Kačala, Mária Pisárčiková). Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2003.
- Matešić, Josip. Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika. Zagreb: IRO „Školska knjiga“, 1982.
- SCS: Slovník cudzích slov (red. Jiří Kraus). Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2008.
- Smiešková, Elena. Malý frazeologický slovník. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1977.
- Spasić, Želmira. Frazeološki rečnik srpskohrvatskog jezika: srpskohrvatsko-slovački. Novi Sad: Filozofski fakultet, Institut za južnoslovenske jezike [etc.], 1984.
- Spasić, Želmira. Frazeološki rečnik slovačko-srpskohrvatski. Novi Sad: Filozofski fakultet, Institut za južnoslovenske jezike [etc.], 1989.
- SSJ: Slovník slovenského jazyka (red. Štefan Peciar). T. 2. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1960.

- SSSJ: Slovník súčasného slovenského jazyka (red. Alexandra Jarošová). M–N. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2015.
- SSSJ: Slovník súčasného slovenského jazyka (red. Alexandra Jarošová). O–Pn. Bratislava: Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2021.
- Оташевић, Ђорђе. Фразеолошки речник српског језика. Нови Сад: Прометеј, 2012. [Otašević, Đorđe. Frazеолошки рећник српског језика. Нови Сад: Прометеј, 2012]
- PMCMX: Речник српскохрватског књижевног језика (ред. Михаило Стевановић, Људевит Јонке). Т. 3. Нови Сад, Загреб: Матица српска, Матица хрватска, 1969.
- [RMSMH: Rečnik srpskohrvatskoga književnog jezika (red. Mihailo Stevanović, Ljudevit Jonke). Т. 3. Нови Сад, Загреб: Matica srpska, Matica hrvatska, 1969]
- РСАНУ: Речник српскохрватског књижевног и народног језика (ред. Михаило Стевановић). Т. 9. Београд: САНУ, 1975.
- [RSANU: Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika (red. Mihailo Stevanović). Т. 9. Београд: SANU, 1975]
- РСЈ: Речник српског језика (ред. Мирослав Николић). Нови Сад: Матица српска, 2011.
- [RSJ: Rečnik srpskoga jezika (red. Miroslav Nikolić). Нови Сад: Matica srpska, 2011]

Нина Халупа

СИМБОЛИКА МАГАРЦА (ОСЛА, ТОВАРА), МАГАРИЦЕ (ОСЛИЦЕ) И МАГАРЕТА (ОСЛЕТА, ПУЛЕТА) И АНАЛИЗА ЗООНИМСКИХ ФРАЗЕМА У СЛОВАЧКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ

Резиме

У раду се бавимо симболиком магарца, магарице и магарета, као и тумачењем фразема у словачком и српском језику, које су мотивисане овом домаћом животињом, по значењу одговарају њеној симболици и помоћу њих утврђујемо како се животиња доживљава. Циљ овог рада је такође проучити одсликавање симболике магарца, магарице и магарета у фразеологији. Посебну пажњу у овом истраживању посвећујемо информацијама које се односе на симболе, симболику и стереотипе. Ослањамо се на монографије Наташе Вуловић (2015), Иване Видовић Болт (2011), речник *Slovník cudzích slov* итд. На основу словачких и српских фразема заједно, сазнајемо да се магарац доживљава претежно негативно, а магаре само негативно. Лексема женке се не појављује у књижевним облицима фразема. Такође сазнајемо да се симболика магарца у вези са глупошћу огледа у словачкој и српској зоонимској фразеологији. Магарац се као симбол тврдоглавости одражава само у српском језику. Симболика пулета, која је повезана са понижењем, одсликава се у српској зоонимској фразеологији.

Кључне речи: симболи, симболика, домаћа животиња, стереотипи, словачки и српски зоонимски фраземи.

